

Юлія УСОВА
студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к. е. н., доцент Забчук Г.М.

ІНДИКАТОРИ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

В умовах посилення міжбанківської конкуренції для прийняття економічно обґрунтованих рішень щодо проведення операцій з комерційними банками клієнтам потрібна об'єктивна інформація про фінансовий стан банків та спроможність банків ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, тобто фінансову стійкість банків.

Розглядаючи банківську систему з точки зору виконання нею функції фінансового посередництва, можна стверджувати, що вона пов'язана з динамікою розвитку та поточним станом економіки. Досліджуючи процес стратегічного управління фінансовою стійкістю, треба враховувати, що забезпечення його ефективності потребує постійної координації використовуваних методів та інструментів [3].

Фінансова стійкість банку є предметом дослідження як макропруденціального, так й мікропруденціального аналізу. Метою такого аналізу є своєчасна діагностика ймовірності краху банку або всієї системи за допомогою постійного моніторингу та контролю індикаторів фінансової стійкості, виявляючи чутливі до впливу ймовірних ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища фактори для прийняття відповідних рішень щодо зміцнення фінансового стану й забезпечення фінансової стійкості банку або банківської системи [1].

При визначенні індикаторів фінансової стійкості банківської системи доцільно спиратися на три базових елементи обліку – систему національних рахунків, бухгалтерський облік та керівні принципи банківського нагляду [3].

Стійкість вітчизняної банківської системи також можна охарактеризувати через дотримання порогових значень індикаторів фінансової безпеки та фактичний стан виконання вітчизняними банківськими установами встановлених НБУ нормативів. Невиконання нормативів є індикатором потенційної загрози втрати ліквідності та платоспроможності банків. Крім зазначених основними загрозами стабільності вітчизняної банківської системи є: внутрішні макроекономічні дисбаланси та зниження темпів росту; соціальна-політична ситуація в країні; недостатній рівень капіталізації українських банків та слабка системна ліквідність ринку; нестабільність ресурсної бази, що обмежує можливості банківської системи до кредитування; зменшення інвестиційної привабливості банківського бізнесу [5].

Недоліком індикаторів макроекономічних дисбалансів -це те, що вони відображають зміну стану протягом певного часу. Натомість показники боргового навантаження є інтегральними показниками внутрішніх дисбалансів, які відображають вплив дисбалансів потоків протягом усіх попередніх років. Але і цей показник має недолік -через доларизацію на нього впливає зміна валютного курсу.

Соціально-економічна ситуація в країні також є досить важливою для фінансової системи країни, тому що вона призводить до нестабільності національної валюти, а згодом, до недовіри як до національної валюти, так і до банківської системи в країні.

Рівень власного капіталу банківської системи є головним показником її здатності до розвитку та до підвищення вкладу в ефективність реального сектора економіки країни. Високий рівень капіталізації банків гарантує стабільність національної валюти та фінансову стійкість банків при нестабільності фінансової системи, забезпечує інвестиційну діяльність комерційних банків. Нажаль, в Україні рівень капіталізації банківської системи на сьогодні є недостатнім, а її становлення відбувалося досить тривало і повільно.

Важливим фактором забезпечення сталого розвитку економіки країни та становлення її фінансової стабільності є інвестиційна привабливість держави. Інвестування значною мірою впливає на вирішення соціально-економічних проблем, з якими стикається будь-яка країна. На сьогоднішній день, проблема низького рівня капіталовкладень та відсутності інвестицій є актуальною для України та потребує негайного вирішення.

Беручи до уваги зарубіжний досвід можна зазначити, що МВФ рекомендує застосовувати 40 індикаторів фінансової стійкості: 25 для сектору депозитних корпорацій (із яких 12 основних) та 15 для клієнтів цього сектору. Рекомендований МВФ перелік показників фінансової стійкості дає змогу отримати досить повну оцінку діяльності банків щодо їхньої мікроекономічної ефективності [3].

Завдяки узагальненню й аналізу існуючих підходів до встановлення індикаторів стійкості банківської системи останні вдалося структурувати та використовувати для надання офіційної інформації про рівень фінансової стійкості банківської системи. Ці індикатори повинні коригуватися з урахуванням динаміки й циклічності етапів розвитку ринкових відносин [2].

На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки досить актуальним є забезпечення фінансової стійкості банківської системи. Фінансова стійкість як основний елемент стабільності банку відповідає такому стану розподілу та використання фінансових ресурсів, який забезпечує розвиток банку на підставі зростання норми нагромадження та раціоналізації структури капіталу у процесі збереження платоспроможності в умовах допустимого рівня ризику. Так, в економічній літературі домінує підхід до забезпечення фінансової стійкості банківської системи на її підтримання в окремих банках, що свідчить про доцільність забезпечувати ефективне управління, достовірну оцінку та об'єктивний аналіз показників фінансової стійкості банку, що сприятиме реалізації стратегічних і тактичних фінансових цілей банку та належному рівню фінансової стійкості комерційного банку.

Отже, своєчасний аналіз ситуації в банківському секторі виступає надійною базою для здійснення ефективного і своєчасного регулювання з боку державних органів. Тому вітчизняні банки для забезпечення фінансової стійкості мають застосовувати закордонні прогресивні методи, що спрямовані на підвищення рівня капіталізації, поліпшення якості активів та фінансового менеджменту, оптимізацію структури зобов'язань.

Література

1. Іщенко О. О. Система індикаторів фінансової стійкості банку: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії / О. О. Іщенко // Ефективна економіка. – 2015. – №5
2. Парипа К.В. Забезпечення фінансової стійкості: порівняльний аналіз систем макропруденційного регулювання економіки / К.В. Парипа // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - №5 – 2012. – С. 113- 118

3.Зверяков М.І. Формування системи індикаторів фінансової стійкості банківської системи / М.І. Зверяков, В.В. Коваленко // Фінанси України. – 2012. - №4. – С. 3-13.

4.Бакало І.І. Забезпечення фінансової стійкості банків / І.І. Бакало // «Економіка, менеджмент, бізнес» - 1(5) - 2012 (Т. 1). - 359 с. – С. 120 – 124.

5.Фінансова стабільність банківської системи України на сучасному етапі розвитку національної економіки/ А. Т. Кияк // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 3.

Юрій ФЕДАК

студент факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ ДОВІРИ ДО БАНКІВ УКРАЇНИ

Ефективне функціонування банківської системи є важливою складовою економічно розвинутих країн, запорукою їх стабільності та зростання. В Україні банківська система формувалася під впливом значних структурних зрушень та економічних коливань, що спричинило виникнення багатьох криз та підвищення ризиків банківських вкладів. Однією із ключових передумов подолання кризових явищ в економіці і забезпечення сталого виробничого зростання є відновлення нормального функціонування банківського сектору.

Нині Україна знаходиться на етапі кризи та розрухи, як би це "грубо" не звучало, відбуваються військові дії на сході. І проблема довіри набуває чималої гостроти, адже вона розглядається як основа формування громадянського суспільства, яке будується на партнерських відносинах між державою, громадянами та бізнесом [1]. Але звідси постає питання, а чи може суспільство довіряти банківському сектору в той час, коли держава, яка має забезпечувати цю довіру, насправді підриває та руйнує її? Адже впродовж двох останніх років відбувається масове закриття комерційних банків, тим самим зумовлюючи у не бажанні підприємств та населення співпрацювати з банками.

Дослідженням даної теми, а саме формування довіри до банків, визначення її рівня та шляхи відновлення присвячено багато праць українських науковців, аналітиків таких, як С. Дзюбик, А. Сомик, О. Васюренко, К. Базадзе, В. Лагутін, О. Мельник, О. Петрик, М. Мрочко, Ю. Тихан, О. Дзюблук та ін.

Довіра є досить складним соціокультурним і суспільно-психологічним поняттям природа якого може досліджуватися на рівні з природою походження самого людства. Однак у довірі у нас має передусім цікавити її економічне підґрунтя, що і слугує тою основою, без якої всі інші чинники довіри перестають діяти у принципі.

На сьогодні довіра до банків дуже низька 10 -15%. Обсяг гривневих вкладів населення в 2017 р. найсуттєвіше зменшився у "Сбербанку"(510 млн. грн.), "ВТБ Банку"(301.9 млн.грн.), "Промінвестбанку"(282,3 млн.грн.), "ІдеяБанку"(96.5 млн.грн.).

Якщо спочатку населення робило це під впливом зростання нестабільності на ринку, то згодом до цієї причини додалася й інша - зростання кількості неплатоспроможних банків. Фактично саме відтік депозитів і поставив стабільність банківської системи під загрозу, тому цей процес чимось схожий на замкнуте коло.

Україна займає дев'яте місце серед країн із найнижчим рівнем довіри до банків,